

Associacions col·laboradores

Yo no sé que cosa mala han encontrat en ella els valencians, pera qu'aixina vagen oblidantla, sent cert que homens de juhi y sens pasió parlen de ella ab lloanga. Sabut es lo que Cervantes digué en son llaor en sa *Historia de los trabajos de Persiles y Sigismunda*. En Manuel Vidal y Salvador la celebrá de modo qu'en llaconisme, setilea y gracia dels conceptes la antipogaba a totes. Açó mateix asenten molts doctes, mes jó afegixch, que no sols es apreciable per ser concisa y agraciada, sino també per suceptivola de tota aquella majestat que se li dona a la castellana, tan apropiada pera parlar d'asuntos sérics, com reputada sempre per especial gloria d'este idioma. Y sino que lligquen els que pensen que nostre llemosí sols es pera les coses de graceig, lo llibre quart de *Ludolfo Carusiano*, traduhit en valenciá por Joan Roiz de Corella (1) y vorán quant gran es, sabrán quant

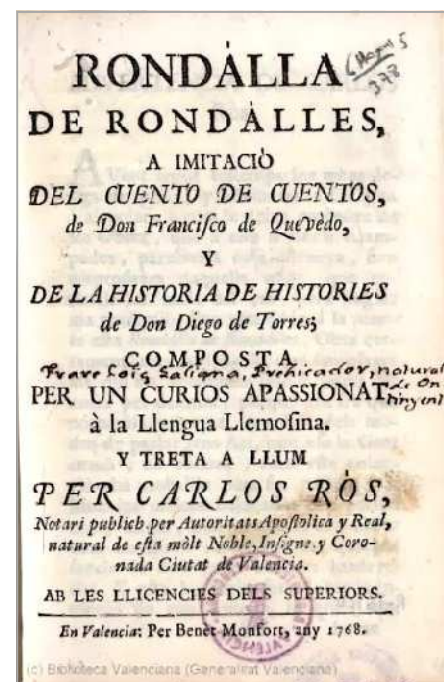
Extracte de la carta dirigida a Carles Ros, el 22 de maig de 1763, des d'Oriola.

Es una apologia de la llengua valenciana, dels seus escriptors classics i de l'apreci que els valencians deuen mostrar pel conreu i pervivencia del seu idioma.

Tots els dies 9

- 48 -

23 de juny de 2018
(Ontinyent)

(Portada de *Rondalla de rondalles*, edició de 1768. Eixemplar conservat en la Biblioteca Valenciana)

Lluís Galiana i Cervera

(Ontinyent, 1740 – 1771)

Convencio Valencianista
cvalencianista@gmail.com

LLUÍS GALIANA I CERVERA

(Ontinyent, 1740-1771)

Lluís Galiana i Cervera naix en Ontinyent en 1740, el 8 de juny, en el si d'una família il·lustrada i acomodada. Son pare, Antonio Galiana, era mege, i sa mare, Luciana, es dedicava a l'atenció de la família. Fon batejat en l'iglesia parroquial de la localitat el dia 9 de juny. Molt jove, als 16 anys, ingressa en l'Orde de Predicadors, prenent l'habit dels dominics en el Convent de Sant Joan i Sant Vicent de la seua localitat natal el 10 de juny de 1756.

Cursà estudis en València capital i, per orde dels seus superiors, realisà els de Filosofia i Teologia en Oriola, en el Colege Patriarcal de Nostra Senyora dels Socors, ara Convent de Sant Domenec. Durant esta etapa descollà tant per les seues virtuts com per les seues qualitats intel·lectuals. Es dedicà a la docència de les Arts en Ontinyent i el seu bon fer fon el motiu de que els superiors de l'orde el destinaren al Convent de Sant Onofre de Museros. Pareix ser que la seua gran obsessió foren els llibres, i per les seues obres es considerat com un prerromantic.

Mori jove, a causa de la tuberculosi, el 4 de març de 1771, quan només havia complit els 31 anys, en la finca que la família posseïa en Ontinyent, a on s'havia traslladat per a ser atès de la seua greu malaltia. A pesar d'aço, nos deixà una important obra l·literaria escrita en llatí, castellà i valencià. Gran part de la que es conserva es manuscrita, havent-ne desaparegut probablement molta a causa principalment de la desamortisació. D'entre els seus manuscrits destaquen els que es conserven en l'Universitat de València: el catalogat en el número 92 que du per títol *Tratatus de inscripcionibus antiquis, duobus tomis comprehensus. Cum variis scholis, notis et animadvertionibus ad intelligentiam multa venerandae antiquitatis monumenta aptissimis* (1758), en el que fa una apassionada defensa de l'antiguetat clàssica, reunint en ell inscripcions i dibuixos de lapides antigues peninsulars, però especialment de València, a banda de notícies disperses de Gaspar J. Escolano, Pere A. Beuter, Ambrosio Morales, Bernardo Aldetre, etc; i el numerat com a 754 que te per títol *Addiciones y correcciones a los dos tomos de escritores valencianos del doctor Vicente Ximeno, empezadas por el Lic. Fr. Luis Galiana, de Onteniente, y proseguidas por FR. Joseph Teixidor.*

De les obres ja editades, ad ell també se li deu el prolec de *La perfecta casada* de fra Luis de León, il·lustrada, corregida i editada en 1765 en València, i en 1799 en Madrid, de la qual se conserven més edicions. Es autor d'una "Recopilación de refranes valencianos", que publicà en 1919 i 1920 Vicente Castañeda Alcover; de la *Carta que el P. Fr. Luis Galiana, de la Orden de Predicadores, colegial en el patriarcal de Orihuela, escribió a D. Carles Ros, el 22 de mayo de 1763*, publicada pel mateix Carles Ros, per Constantí Llombart en *Los fills de la morta viva* i per Vicente Castañeda en el seu estudi aparegut en el *Boletín de la Real Academia de la Historia*; i d'una altra carta a Ros que apareix en l'introducció de *Rondalla de rondalles*.

Però, d'entre totes, hem de destacar la *Rondalla de rondalles, a imitació de 'Cuento de cuentos', de D. Francisco de Quevedo, i de la 'Historia d'histories, de don Diego de Torres*, la primera edició de la qual es faria en València en 1768, a la que ne seguirien moltes més: 1769, 1776, 1786 i 1820. Se coneixen edicions fetes en ciutats tant distintes com Madrid (1878) o Barcelona (1912)... Per esta obra rebe algunes crítiques, puix no se corresponia, a tenor de Mayans, en el nivell intel·lectual de Galiana.

També per *Onologio o historia de los burros* l'acusaren de grosser i d'escriure en mal gust. Ben diferent es pronuncia Carles Ros en una de les cartes que li dirigix: "Temps fa que mire a vostra merce com un home naixcut per al bé de la llengua valenciana i, tenint-lo per tal, no puch deixar d'agrair-li lo gran benefici en renovar la seua propietat, concessió i elegància". Galiana parlava de "la gran necessitat que hi ha de conservar l'idioma propi d'este Regne".

En l'edició de 1765 de *La Perfecta Casada* de fra Luis de León, Lluís Galiana realisà un prolec que s'incorporarà a futures impressions.

J. M. M.